

A szegénység oka az uralkodó gazdaságpolitikában keresendő – ENSZ-jelentés *New York-Budapest, 2010. július 13. kedd*

A szegénység oka magában az uralkodó gazdaságpolitikában keresendő, mely a társadalmat a piacgazdaság alá rendelte, és noha a világgazdasági válság hatására felismerte ugyan kudarcát, mindmáig képtelennek bizonyult a struktúrák átalakítására, nevezetesen arra, hogy a fejlődést népi alapokra helyezze – írta a *Magyar Szociális Fórum* kedden annak az ENSZ-jelentésnek az alapján, amelyet a világ 2010-ik évi szociális helyzetéről tettek közzé New Yorkban.

A világszervezet gazdasági és szociális ügyekkel foglalkozó részlegének 186 oldalas jelentése megállapítja, hogy a világon 1,4 milliárdan élnek szélsőséges szegénységben (napi 1,25 dollárból), s noha létszámuk 1981 óta fél milliárddal csökkent ugyan, az utóbbi években megint emelkedni kezdett. A szegénység éhezéssel, alultápláltsággal párosul, s naponta 25 ezer gyermek életébe kerül. Az ENSZ szerint rendszerkorrekcióval kell feltartóztatni ezt a folyamatot: a társadalmi szükségleteket nem szabad alárendelni a piaci érdekeknek, a fejlesztésnek arra kell irányulnia, hogy felszámolja a társadalmi egyenlőtlenséget és előmozdítsa a leszakadt rétegek társadalmi visszaillesztését. *„Nem szabad megengedni, hogy a gazdasági növekedés maga alá rendelje az elosztást, és hogy a társadalompolitika a növekedési folyamatok nem kívánatos következményeinek pusztá korrekciós eszközévé silányuljon. Az elmúlt három évtized azzal a tanulsággal szolgál, hogy a társadalompolitikának újra egyetemessé kell válnia. A rendelkezésre álló korlátozott forrásokat a nép javára kell fordítani”* – szögezik le a jelentésben.

Az ENSZ szerint a kereskedelmi és pénzügyi liberalizálás, valamint a privatizáció nem előmozdította, hanem ellenkezőleg, hátráltatta a foglalkoztatást és a szegénység csökkentését, sőt magára a növekedésre is negatívan hatott. Normális fejlődés, foglalkoztatás-növekedés, a szegénység látványos mérséklődése csak azokban az országokban volt tapasztalható, amelyek nem követték a globális gazdaságpolitikai paradigmát, hanem államilag szereztek érvényt a társadalmi érdekeknek. A jelentés *Kínát és Indiát* említi név szerint. Tekintettel arra, hogy ebből a két országból kerül ki az emberiség csaknem fele, az ENSZ-jelentés szerzői arra a következtetésre jutnak példájukból, hogy az államnak elsőrendű fejlesztési szerep jut a munka és a megélhetés, továbbá a reálgazdaság stabilitásának biztosításában. *A „fejlesztő államnak” – mint írják – különösen a teljes foglalkoztatás és a méltó megélhetés biztosítását szolgáló makro ökonómiai politika megvalósításában jut nagy szerep.* Kína példája azt is megmutatja, milyen alapvető funkciót tölt be az állam a mezőgazdaság kollektív fejlesztésében, a szegénység és a társadalmi kirekesztettség csökkentésében. *Az államnak olyan beruházásokra kell ösztönöznie, amelyekkel enyhíthet az adósságterheken. Ezt a közkiadások szinten tartásával, sőt növelésével lehet biztosítani, mert a humántőke beruházás anticiklikus hatást gyakorol, és elősegíti a válságból való kilábalást.*

A jelentés rámutat a kívánatos kibontakozást gátló rendszerbéli tényezőkre is: a világkereskedelem liberalizálására, mely a legszegényebb országokat sújtja. Ezzel kapcsolatban utal a Világbank kimutatására, mely szerint a Dohai Forduló néven ismert teljes körű kereskedelem-liberalizálásból a gazdag államok húzzák majd a legnagyobb, 70 százalékos hasznot. *„A globális piacok a lehető legellenségesebbek a szegény világ mezőgazdasági, textilipari és műszaki termékeivel szemben”* – írják, s utalnak a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) politikájára is, mely „csekély teret biztosít a szelektív védekezésre”.

Az értékeléssel kapcsolatban a Magyar Szociális Fórum megjegyezte: az ENSZ-jelentése a második olyan nagy horderejű nemzetközi tanulmány, amely gazdaságpolitikai fordulatot sürget a társadalmak javára. Június végén több száz olasz közgazdász foglalt állást egy olyan „feltételes szabad piacgazdaság” mellett, amelyben a tőke és az áru azzal a feltétellel mozoghat szabadon, hogy ha elősegíti a foglalkoztatást, a bérek emelkedését, a fejlődést.+++

+36 30 5927371